श्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतविश्वविद्यालयः कालटी

संस्कृतन्यायविभागः

एम् .ए . प्रक्रमः2019-वत्सरे परिष्कृतः

अध्यापनाध्ययनपरीक्षाणां प्रयोजननिष्ठः सम्प्रदायः

(Outcome based teaching learning and evaluation-2019)

॥ पाठ्यविषयपुस्तिका ॥

संकल्पः

श्रीशङ्कराचार्य-संस्कृतसर्वकलाशालायाः संस्कृतन्यायविभागः, प्रसिद्धे भारतीयतर्कशास्त्रे समुचितं विज्ञानं पाण्डित्यं च विद्यार्थिभ्यः प्रदेयम् इति संकल्पेन प्रचलति| कणादस्य वैशेषिके, गौतमस्य न्यायतन्त्रे,नव्यन्यायस्य तर्कपरिष्कारेषु च जिज्ञासूनां विशिष्टविज्ञानं यथा जायेत तथा प्रयत्यते| अनेन न्यायवैशेषिकशास्त्रचरितं, पाश्चात्ययुक्तिशास्त्रम्, नव्यन्यायप्रक्रिया, शाब्दबोधप्रक्रिया इत्येतेषाम् अवगमेन बुद्धिवैशद्यं संपादयितुं शक्यते| सर्वशास्त्रोपकारकभूते न्यायशास्त्रे विशदा बुद्धिः न केवलंभारतीयदर्शनेषु सम्यक् ज्ञानम् आपादयति, अपि तु शास्त्रान्तरपठने बहूपकरोति च| अपि च लौकिकजीवने च युक्तिप्रयोगकौशलं पोषयन्ती,समेषां वैयक्तिकजीवने, सामाजिकजीवनपोषणे च सुतराम् उपकुर्यात् इति विश्वसिमः|

श्रीशङ्कराचार्यसंस्कृतसर्वकलाशालाया एम् ए प्रक्रमाणां सामान्यतः प्रयोजनानि :

1. समीक्षणसामर्थ्यम्:

स्वीयानां चिन्तनानां व्यवहाराणां च विधायकान् अभ्युपगमान् प्रत्यभिज्ञाय समीक्षापूर्वकं क्रियाणां स्वीकरणम् । तत्र च तेषां अभ्युपगमानां साङ्गत्यं विज्ञाय स्वस्य धैषणिक-वैयक्तिक-सांघिकानां धारणानां निर्णयानां च विभिन्नैः वीक्षणैः संशोधनम् ।

2. व्यवहारसामर्थ्यम् :

साक्षाच्च यन्त्रैश्च आङ्गल-प्रान्तीय-स्वशास्त्रीय-भाषासु स्पष्टतया फलवत्तया च श्रवणवाचनधारणभाषणलेखनेषु क्षमता , शैक्षिकाशयानां पारिभाषिकशब्दानाञ्च गाढज्ञानस्य प्रकाशनञ्च

3.यावज्जीवं स्वाध्यायः :

सामाजिक-प्राविधिक-परिवर्तनानुगुणं स्वाच्छन्द्येन स्वयमध्ययने निरतिः

4.धर्मनिष्ठा :

स्वधर्मे नानाधर्मेषु च सद्भावः, तद्द्वारा धर्मानुसृतप्रवृत्तिषु निष्ठा ।।

[Program Outcomes (POs) of SSUS for PG Programs

PO1. Critical Thinking: Take informed actions after identifying the assumptions that frame our thinking and actions, checking out the degree to which these assumptions are accurate and valid, and looking at our ideas and decisions (intellectual, organizational, and personal) from different perspectives.

PO2. Communication: Listen, read, comprehend, speak and write clearly and effectively in person and through electronic media in English/regional language/language of the discipline and exhibit sound-domain-knowledge including academic concepts and terminologies.

PO3. Self-directed and Life-long Learning: Engage in independent and lifelong learning in the broadest context of socio-technological changes.

PO4. Ethics: Understand different value systems including one's own, as also the moral dimensions of actions, and accept responsibility for it.]

प्रक्रममधिकृत्य :
चत्वारि षाण्मास्यानि "न्याय एम् ए "-प्रक्रमे भवन्ति । प्रतिषाण्मास्यं चत्वारो विषया अध्येतव्याः । प्रतिविषयं चतस्र उपलब्धय आभ्यन्तरबाह्यपरीक्षोत्तरणेन साधनीयाः सन्ति । सर्वस्यापि विषयस्य सप्ताहे षड् अध्यापनहोरा भवन्ति । तस्य तस्य विषयस्याध्ययने यानि प्रयोजनानि तानि तत्र तत्र सहैव प्रस्तुतानि ।।

एम् ए न्यायय-प्रक्रमस्य विशेषतः प्रयोजनानि:

1.प्राचीनभारतविज्ञानस्य सांस्कारिकचरितस्य च सयुक्तिकः अवगमः।

2.संस्कृतभाषायां , दर्शनेषु, भारतीयविद्यायां च सुष्ठु अधिगमः।

3.भारतीयसाम्प्रदायिकविज्ञानस्य अवधारणं, समकालीनसंस्कृतपठनेषु समन्वयश्च।

4. सामान्यतः शोधविषयेप्रवृत्तिः, विशेषतो बारतीयन्यायविद्यायां तत्सम्बद्धविषयेषु च।

5. भारतीयन्यायविद्यायं मानवनैतिकमूल्यानां विवेचनं, निरूपणं च।

6. संवादनैपुण्यस्य, उपस्थापनकौशलस्य च पोषणम्।

Dept. of Sanskrit Nyaya

P G –Programme Specific Outcomes (PSO)

1. Understand the traditional Indian wisdom and its cultural history with reasonable outlook.
2. Conceive traditional wisdom and relate it to the contemporary academic knowledge in Sanskrit studies.
3. Intellectualize the traditional wisdom and contextualize to the contemporaneous academic world which inherited in Sanskrit works.
4. Build up Research aptitude especially in Indian Logic and allied systems
5. Apprehend, conceptualize and interpret the human and ethical values in Indian logical thought.
6. Develop communication and presentation skills with an argumentative style.

पाठ्यविषयानुक्रमणिका

प्रथमं षाण्मास्यम्. विषयः

1.पि.एन्.वै.एम् 10201 भारतीयन्यायशास्त्रस्य परम्परा

2.पि.एन्.वै.एम् 10202 न्यायदर्शने प्रमेयानि।

3. पि.एन्.वै.एम् 10203.वैशेषिकसूत्रम् (उपस्कारसहितम्)1,2,3,अध्यायाः

4. आभ्यन्तरमैच्छिकम् I*

द्वितीयं षाण्मास्यम्. विषयः

1. पि.एन्.वै.एस्. 10204 न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः (अनुमानखण्डं, शब्दखण्डं च)

2.. पि.एन्.वै.एस्. 10205 न्यायकुसुमाञ्जलिः (प्रथमद्वितीयस्तबकौ)

3. पि.एन्.वै.एस्. 10206 व्युत्पत्तिवादः(प्रथमाकारकम्)

4. बाह्यमैच्छिकम् I**

तृतीयं षाण्मास्यम्. विषयः

1. पि.एन्.वै.एम् .10207 न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः(गुणनिरूपणम्)

2. पि.एन्.वै.एम् .10208 न्यायकुसुमाञ्जलिः (तृतीय चतुर्थ स्तबकौ)

3. आभ्यन्तरमैच्छिकम् II*

4. बाह्यमैच्छिकम् II**

चतुर्थं षाण्मास्यम्. विषयः

1. पि एन् वै एस् 10209. प्राचीनप्रमाणशास्त्रम् (भारतीय तथा पाश्चात्यदृष्ट्या)
2.पि एन् वै एस् 10210. अवयवप्रकरणम्, हेत्वाभाससामान्यनिरुक्तिश्च

3. पि एन् वै एस् 10211 व्युत्पत्तिवादः (द्वितीयाकारकम्)

4. पि एन् वै एस् 10212 प्रबन्धप्रस्तुतिः

*ऐच्छिकत्वेन विहितं कमपि न्यायविषयमधीयीत ।।

**यथाकामं विभागान्तरादेकं विषयमधीयीत ।।

<u>अथ न्यायछात्राणां विहिता आभ्यन्तरा ऐच्छिकविषयाः</u>

1.पि.एन्.वै.एम्./एस् 10221 नव्यन्यायपरिभाषा

2. पि.एन्.वै.एम्./एस् 10222 वैयाकरणभूषणसारः तथा निरुक्ते प्रथमाध्यायः

3..पि.एन्.वै.एम्./एस् 10223 वेदान्तसारः तथा मानमेयोदयश्च

4..पि.एन्.वै.एम्./एस् 10224 तालपत्रस्यमौलिकसिद्धान्ताः।

5. पि.एन्.वै.एम्./एस् 10225 अलङ्कारशास्त्रपरिचयः।

6, पि.एन्.वै.एम्./एस् 10226 परिस्थितिदर्शनम्।

7. , पि.एन्.वै.एम्./एस् 10227 ज्योतिश्शास्त्रे मौलिकसिद्धान्ताः।

8. , पि.एन्.वै.एम् ./एस् 10228. संस्कृतं नव्यभाषाशास्त्रं च।

<u>अथ विभागान्तरच्छात्राणां विहिता ऐच्छिकविषयाः</u>

1._, पि.एन्.वै.एम्/ एस् 10240. न्यायवैशेषिकदर्शनयोः मुख्यांशाः

(Main aspects of Nyaya-Vaiseshika)

2 पि.एन्.वै.एम्/ एस् 10241 वैशेषिकदर्शने पदार्थविचारः
(Vaiseshika Categorology)

3. पि.एन्.वै.एम्/ एस् 10242. न्यायदर्शने मौलिकांशाः

(Main Tenets of Nyaya philosophy.)

4. पि.एन्.वै.एम्/ एस् 10243.न्यायदर्शने प्रमाणविचारः

(Nyaya Theory of knowledge)

परीक्षाप्रणाली

आभ्यन्तरपरीक्षा : 1. शोधपत्रप्रस्तुतिः
2. वाक्यार्थकरणं, सूत्रादिकण्ठपाठः, व्यासलेखनम् - इत्यादिनिर्दिष्टकार्याणि
3. अवान्तरपरीक्षालेखनम्

बाह्यपरीक्षा : षाण्मास्यान्ते लेखनपरीक्षा

प्रश्नपत्रस्वरूपम् :

1. पाठ्यविषयाधिष्ठिता एव प्रश्ना भवन्ति
2. पाठ्यविषये छात्राणामवगाहः प्रश्नैः परीक्ष्यते
3. अधीतस्य विषयस्य प्रयोगे छात्रस्य सामर्थ्यं प्रश्नैः परीक्ष्यते
4. चतुर्धा विभक्तस्य पाठ्यविषयस्य चतुर्ष्वपि अंशेषु समानतया परीक्षा विधीयते
5. चतुर्ष्वपि अंशेषु त्रिविधाः प्रश्ना भवन्ति । तत्रायं प्रकारः -

प्रथमांशे प्रश्नाः	2 भारःx1	4 भारःx2	8 भारःx2
द्वितीयांशे प्रश्नाः	2 भारःx2	4 भारःx2	8 भारःx2
तृतीयांशे प्रश्नाः	2 भारःx2	4 भारःx3	8 भारःx1
चतुर्थांशे प्रश्नाः	2 भारःx3	4 भारःx1	8 भारःx1
आहत्य चतुर्षु अंशेषु प्रश्नाः	8	8	6
समाधेयाः प्रश्नाः	5	5	3
आहत्य भाराः = 54	5x2=10 भारः	5x4=20 भारः	3x8=24 भारः

प्रथमं षाण्मास्यम्

प्रधानविषयः - पि एन् वै एम् 10201 - भारतीयन्यायशास्त्रस्य परम्परा

प्रयोजनानि -

1. भारतीयदर्शनेषु न्यायवैशेषिकयोः स्थानस्य अवगतिः, न्यायवैशेषिकदर्शनयोः प्राथमिकतत्वावगतिः।
2. वैशेषिकदर्शनस्य उत्पत्तेः विकासस्य च अवगतिः।
3. गौतमादारभ्य उदयनाचार्यपर्यन्तानां न्यायाचार्याणां विज्ञानम्।
4. नव्यन्यायशास्त्रस्य उत्पत्तिविकासविज्ञानम्।
5. न्यायवैशेषिकप्रकरणग्रन्थानां विशेषविज्ञानम्।
6. जैनबौद्धतर्कशस्त्रचरितस्य सिद्धान्तस्य च सामान्य परिज्ञानम्।

विषयविभागः

प्रथमांशः	सूत्रकारादारभ्य उदयनाचार्यपर्यन्तं न्यायवैशेषिकदर्शनयोः विकासः।
द्वितीयांशः	नव्यन्यायस्य उत्पत्तिः विकासः च
तृतीयांशः	प्रकरणग्रन्थानां परिचयः।
चतुर्थांशः	जैनतर्कशास्त्रस्य विकासः तथा बौद्धन्यायशास्त्रस्य च विकासः।

पाठ्यग्रन्थाः -

सतीष्चन्द्र विद्याभूषणस्य हिस्टरि ओफ् इन्डियन् लोजिक्।

अधिकविज्ञानार्थमवलोकनीयग्रन्थाः -

1. एस् एन् दास्गुप्तः - हिस्टरि ओफ् इन्टेन् फिलोसफि।
2. डां. अनन्तलाल् ठाकूर् - ओरिजिन् आण्ट् डवलप्मेन्ट् ओफ् इन्ड्यन् फिलोसफि।
3. एस् सि विद्याभूषणः - मेडिवल् स्कूल् ओफ् इन्डियन् लोजिक्।

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
1.	भारतीयदर्शनेषु न्यायवैशेषिकयोः स्थानस्य अवगमः, न्यायवैशेषिकदर्शनयोः प्राथमिकतत्वावगतिः च।	1	1, 3	ज्ञा	परि	6
2.	वैशेषिकदर्शनस्य उत्पत्तेः विकासस्य च अवगतिः।	1	1,3	ज्ञा	परि	6
3.	गौतमादारभ्य उदयनाचार्यपर्यन्तानां न्यायाचार्याणां विज्ञानम्।	1	2,3	ज्ञा	परि	6
4.	नव्यन्यायशास्त्रस्य उत्पत्तिविकासविज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	परि, आनु	10
5.	न्यायवैशेषिकप्रकरणग्रन्थानां विशेषविज्ञानम्।	1	3,5	ज्ञा	परि, आनु	16
6.	जैनबौद्धतर्कशस्त्रचरितस्य सिद्धान्तस्य च सामान्य परिज्ञानम्।	1	3,6	अप	परि	12

प्रथमं षाण्मास्यम्

प्रधानविषयः - पि एन् वै एम् 10202 - न्यायदर्शने प्रमेयानि।

प्रयोजनानि

1. न्यायसूत्रानुगुणं न्यायपदार्थानां सामान्यावगमनम्।
2. प्रमेयाणां तल्लक्षणानां च अवगतिः।
3. न्यायदर्शनानुगुणम् आत्मनः ज्ञानस्य च स्वरूपावगतिः।
4. न्यायदर्शनानुगुणं शरीरेन्द्रिययोः स्वरूपावगतिः।
5. आकस्मिकत्व, सर्वानित्यत्व, सर्वनित्यत्व, सर्वशून्यत्व, सर्वपृथक्त्ववादानां निरासविज्ञानम्।
6. प्रवृत्तिदोषफलदुःखानां प्रमेयाणां तत्वावगतिः।
7. न्यायदर्शनानुगुणं मोक्षसाधनभूतस्य तत्वज्ञानस्य अवगमनम्।

विषयविभागः -

प्रथमांशः	प्रमेयनिरूपणम् (आत्मशरीरेन्द्रियार्थपर्यन्तम्)।
द्वितीयांशः	बुद्धेरात्मगुणत्वं, बुद्धेः शरीरगुणव्यतिरिक्तत्वनिरूपणम्।
तृतीयांशः	आकस्मिकत्व- सर्वनित्यत्व- सर्वानित्यत्व- सर्वपृथक्त्व- सर्वशून्यत्वनिराकरणम्, फलदुःखापवर्गपरीक्षा च।
चतुर्थांशः	तत्वज्ञानोत्पत्तिः, अवयवावयवि- प्रकरणम्, बाह्यार्थभङ्गनिराकरणं तत्वज्ञानपरिपालनम् च।

पाठ्यग्रन्थः -

न्यायभाष्यम् (तृतीय- चतुर्थाध्यायौ।)

अधिकविज्ञानार्थम् अवलोकनीयाः ग्रन्थाः -

1. प्रसन्नपदव्याख्या (सुदर्शनाचार्यकृता)
2. Nyayasutra of Gautama with English translation by Dr. S C Jha Vol. 1 to 4, Motilal Banarasidas, New Delhi
3. History of Indian philosophy by prof. S N Dasgupta Vol. 1, Motilal banarasidas, New Delhi

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि .प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
1.	न्यायसूत्रानुगुणं न्यायपदार्थानां सामान्यावगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	10
2.	प्रमेयाणां लक्षणानां च अवगतिः।	1	3	ज्ञा	परि	6
3.	न्यायदर्शनानुगुणं आत्मज्ञानयोः स्वरूपावगतिः।	1	2	ज्ञा	परि	10
4.	न्यायदर्शनानुगुणं शरीरेन्द्रिययोः स्वरूपावगतिः।	1	2	ज्ञा	परि	6
5.	आकस्मिकत्व, सर्वानित्यत्व, सर्वनित्यत्व, सर्वशून्यत्व, सर्वपृथक्त्ववादानां निरासविज्ञानम्।	1	2,3	अप	परि	6
6.	प्रवृत्तिदोषफलदुःखानां प्रमेयाणां तत्वावगतिः।	1	6	ज्ञा	परि	6
7.	न्यायदर्शनानुगुणं मोक्षसाधनभूतस्य तत्वज्ञानस्य अवगमनम्।	1	3	ज्ञा	परि	6

प्रथमं षाण्मास्यम्

प्रधानविषयः - पि एन् वै एम् 10203 - वैशेषिकसूत्रम् (उपस्कारसहितम्)

प्रयोजनानि

1. वैशेषिकदर्शनप्रयोजनस्य अवगमः|
2. पदार्थानां साधर्म्यस्य अवगमः लक्षणविभागानाम् अवगमः च।
3. वैशेषिकदर्शनानुगुणं अनुमानस्य हेत्वाभासानां च अवगमनम्।
4. वैशेषिकदर्शनानुगुणम् आत्मनो मनसश्च विशेषतः अवगमनम्।

विषयविभागः

प्रथमांशः	धर्मलक्षणम्,उद्देशः,द्रव्यगुणकर्मणनिरूपणम्,तेषां साधर्म्यवैधर्म्यं च।
द्वितीयांशः	कार्यकारणभावः, गुणनिरूपणम्
तृतीयांशः	पृथिवीजलतेजोवायूनां निरूपणम्, अनुमानप्रामाण्यस्य आवश्यकता
चतुर्थांशः	आत्मपरीक्षा, हेत्वाभास, परात्म मनसां च निरूपणं, आत्मनानात्वस्थापनं च

पाठ्यग्रन्थाः

1. श्रीशङ्करमिश्रकृत-उपस्कारसहितं वैशैषिकसूत्रम्।प्रथमद्वितीयतृतीयाध्याः

अधिकविज्ञानार्थं अवलोकनीया ग्रन्थाः -

1. Karl H.Potter, encyclopaedia of Indian Philosophies, Indian Metaphysics and Epistemology (Traditions of Nyaya vaisesika) , Motilal banarasidas, New Delhi

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
1.	वैशेषिकदर्शनस्य सामान्यावगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	4
2.	वैशेषिकदर्शने धर्मस्य प्रामुख्यावगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	10
3.	वैशेषिकदर्शनानुगुणं पदार्थानां अवगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	6
4.	पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्यावगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	6
5.	पदार्थानां लक्षणविभागानां अवगमनम्।	1	2	अप	परि	6
6.	वैशेषिकदर्शनानुगुणं अनुमानस्य हेत्वाभासानां च अवगमनम्।	1	2	प्रयो	परि	12
7.	वैशेषिकदर्शनानुगुणम् आत्मनो मनसश्च अवगमनम्।	1	2	अप	परि	12

द्वितीयं षाण्मास्यम्

प्रधानविषयः पि.एन्.वै.एस्10204 न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः

प्रयोजनानि.

1. न्यायवैशेषिकदर्शनयोः प्रमाणानां तत्वावगतिः।
2. अनुमित्युत्पत्ति प्रकारावगतिः।
3. व्याप्तेः पक्षतायाश्च लक्षणावगमनम्।
4. न्यायदर्शनानुगुणं हेत्वाभासानामवगतिः।
5. शाब्दबोधोत्पत्तिप्रकारावगतिः।

विषयविभागः

प्रथमांशः	अनुमिति निरूपणं, परामर्श पूर्वपक्षव्याप्ति सिद्धान्तव्याप्ति पक्षतानां लक्षणम्।
द्वितीयांशः	हेत्वाभाससामान्यलक्षणं प्रत्येक लक्षणानि च।
तृतीयांशः	शक्तिस्वरूपस्य शक्तिग्रहोपायाणां च निरूपणम्। पदविभागश्च।
चतुर्थांशः	लक्षणानिरूपणं,वाक्यार्थज्ञानकारणनिरूपणम्।

पाठ्यग्रन्थः -

न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः. अनुमानखण्डम्, शब्दखण्डं च

अधिकविज्ञानार्थम् अवलोकनीयाः ग्रन्थाः -

सुबोधिनी- परोक्षित् रामवर्मतम्पुरान् by Govt.skt college tripunittura

	अध्ययन परिचयः	प्र.प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	न्यायवैशेषिकदर्शनयोः प्रमाणानां तत्वावगतिः।	1	2	ज्ञा	परि	4
CO 2	अनुमित्युत्पत्ति प्रकारावगतिः।	1	2	ज्ञा	परि	4
CO 3	व्याप्तेः पक्षतायाश्च लक्षणावगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	20
CO 4	न्यायदर्शनानुगुणं हेत्वाभासानामवगतिः।	1	2	अप	परि	10
CO 5	शाब्दबोधोत्पत्तिप्रकारावगतिः।	1	2. 4	प्र	परि	4
CO 6	शक्तिलक्षणयोः तत्वावगमनम्।	1	2 4	प्र	परि	8
CO 7	शाब्दबोधप्रकाराणामवगमनम्।	1	2	ज्ञा	परि	6

प्रधानविषयः **पि.एन्.वै.एस् 10205 न्यायकुसुमाञ्जलिः**

प्रयोजनानि.

1. **ईश्वरास्तित्वं तत्सम्बन्धि पञ्चविप्रतिपत्तीः च अधिकृत्य सयुक्तिकं ज्ञानम्।**
2. **अदृष्टसिद्ध्यर्थं उपस्थापितानां पञ्चहेतूनां विज्ञानम्।**
3. **कार्योत्पत्तेः पूर्वं कारणमस्तीति सिद्धान्त बोधः।**
4. **कारणरूपेण कार्यरूपेण च अभावस्य अस्तित्वं, कार्यकारणसम्बन्धे न्यूनतारूपेण प्रतिबन्धकस्य अस्तित्व विज्ञानम्।**
5. **पदार्थानां क्षणिकत्वस्य वासनासंक्रमस्य च निरासावगतिः**

विषयविभागः

प्रथमांशः	पञ्चविप्रतिपत्तीनां स्वरूपम्। अलौकिकस्य परलोकसाधनस्य स्थापनम्।
द्वितीयांशः	कार्यकारणभावः, शक्तेः पृथक् पदार्थत्वखण्डनम्।
तृतीयांशः	सांख्यमतनिरासः, क्षणभङ्गवादः।
चतुर्थांशः	शब्दानित्यत्वस्थापनम्, परतः प्रामाण्यस्थापनम्, वेदपौरुषेयत्वस्थापनम्। सर्गप्रलयसद्भावे प्रमाणप्रदर्शनम्।

पाठ्यग्रन्थाः

उदयनाचार्यकृत न्यायकुसुमाञ्जलिः ।(प्रथमद्वितीयस्तबकौ)

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	ईश्वरास्तित्वं तत्सम्बन्धि पञ्चविप्रतिपत्तीः च अधिकृत्य सयुक्तिकं ज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	परि	6
CO 2	अदृष्टसिद्ध्यर्थं उपस्थापितानां पञ्चहेतूनां विज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	परि	6
CO 3	कार्योत्पत्तेः पूर्वं कारणमस्तीति सिद्धान्त बोधः।	1	3	ज्ञा	परि	4
CO 4	कारणरूपेण कार्यरूपेण च अभावस्य अस्तित्वं, कार्यकारणसम्बन्धे न्यूनतारूपेण प्रतिबन्धकस्य अस्तित्व विज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	परि	6
CO 5	पदार्थानां क्षणिकत्वस्य वासनासंक्रमस्य च निरासावगतिः।	1	3	स्म	परि	6
CO 6	बाह्यहेतूनां आश्रये प्रामाण्यज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	परि	12
CO 7	शब्दानित्यत्वज्ञानं, ईश्वरोवेदकर्मा इति निश्चयः।	1	3	ज्ञा	परि	10
CO 8	प्रलये सर्गादौ च प्रामाण्यावगततिः।	1	3	अप	परि	6

प्रधानविषयः- पि.एन्.वै.एस्10206 व्युत्पत्तिवादः(प्रथमाकारकम्)

प्रयोजनानि

1. **सामान्यतः शाब्दबोधप्रक्रियायाः अवगमः।**
2. **न्याये, मीमांसायां, व्याकरणे च शाब्दबोधसिद्धान्तानाम् अवगमः।**
3. **विशेषणपदानां समानवचनकत्वनियम निरूपणं निर्णयः च।**
4. **अभेदान्वयबोधे आकाङ्क्षाणाम् अवगमः।**
5. **भेदान्वयबोधे सिद्धान्तानां सामान्यतः अवगमः**

विषयविभागः

प्रथमांशः	शाब्दबोधे आकांक्षायाः कारणत्वस्थापनम्। इतरशास्त्रेषु शाब्दबोधप्रकारः।
द्वितीयांशः	अभेदान्वयबोधः पतिपयशाब्दबोधविचारः।
तृतीयांशः	भेदान्वयबोधः।
चतुर्थांशः	विभक्त्यर्थविचारः।

पाठ्यग्रन्थः- व्युत्पत्तिवादः

अधिकविज्ञानार्थम् अवलोकनीया ग्रन्थाः –

1. शाब्दबोधमीमांसा

Rashtriya Sanskrit Samsthan, New Delhi

2. Vidvan Manorama Commentory on

Vyulpatthyvada, R.S Vidhyapeeta,

Deemed University,Tirupati

3.शाब्दबोधः – Ramanujacharya, Pondichery Universit

4. शब्दतरङ्गिणी - सुब्बय्यशास्त्रिकल्।

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	सामान्यतः शाब्दबोधप्रक्रियायाः अवगमः।	1	2	ज्ञा	परि	4
CO2	न्याये, मीमांसायां, व्याकरणे च शाब्दबोधसिद्धान्तानाम् अवगमः।	1	2	ज्ञा	परि	6
CO3	विशेषणपदानां समानवचनकत्वनियम निरूपणं निर्णयः च।	1	2	ज्ञा	परि	6
CO4	अभेदान्वयबोधे आकाङ्क्षाणाम् अवगमः।	1	2	ज्ञा	परि	10
CO5	भेदान्वयबोधे सिद्धान्तानां सामान्यतः अवगमः।	1	2	ज्ञा	परि	6
CO6	प्राचीननवीनन्याययोः शाब्दबोधवर्णने मतभेदस्य सामान्यतः विवेचनं, विशिष्य च राजपुरुषवादे निर्णयः।	1	2	An	परि P	8
CO7	संख्यायाः अन्वये सिद्धान्तानाम् अवगमः।	1	2	ज्ञा	परि	10
CO8	शाब्दबोधनियमानां सिद्धान्तानां च अवगतिः।	1	2	P	P	6

तृतीयं षाण्मास्यम्

प्रधानविषयः पि.एन्.वै.एम् 10207 न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः

प्रयोजनानि.

1. गुणस्वरूपावगतिः।
2. विविधगुणानां विभिन्नसाधर्म्यज्ञानम्।
3. पाकक्रियाज्ञानम्।
4. उपाधिस्वरूपावगतिः।
5. अनुपलब्ध्यर्थापत्त्योः अनुमानान्तर्भावावगाहः।

विषयविभागः

प्रथमांशः	गुणलक्षणम्, गुणानां साधर्म्यप्रकरणम्।
द्वितीयांशः	पाकक्रिया,
तृतीयांशः	उपाधिलक्षणम्।
चतुर्थांशः	परतः प्रामाण्यम्।

पाठ्यग्रन्थः-

न्यायसिद्धान्तमुक्तावलिः।

अधिकविज्ञानार्थम् अवलोकनीयाः ग्रन्थाः

प्रशस्तपादभाष्यम्।

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	गुणस्वरूपावगतिः।	1	1	ज्ञा	परि	12
CO 2	विविधगुणानां विभिन्नसाधर्म्यज्ञानम्।	1	1	ज्ञा	परि	16
CO 3	पाकक्रियाज्ञानम्।	1	1	ज्ञा	परि	6
CO 4	उपाधिस्वरूपावगतिः।	1	1	ज्ञा	परि	4
CO 5	अनूपलब्ध्यर्थापत्त्योः अनुमानान्तर्भावावगाहः।	1	1	अप	परि	2
CO 6	परतः प्रमाणज्ञानम्।	1	2	अप	परि	8
CO 7	शब्दस्य अनित्यत्वावगतिः।	1	2	अप	परि	8

प्रधानविषयः पि.एन्.वै.एम्.10208 न्यायकुसुमाञ्जलिः

प्रयोजनानि

1. **ईश्वरनिषेधवाद निरासविज्ञानम् ।**
2. **न्यायशास्त्रमनुसृत्य मनसः स्वरूपनिश्चयः।**
3. **अनुमानस्य, उपमानस्य, शब्दस्य च पृथक् प्रमाणत्वविज्ञानम्।**
4. **अर्थापत्तेः अनुपलब्धेः च प्रत्यक्षानुमानयोः अन्तर्भावज्ञानम्**
5. **प्रमा, प्रमाता, प्रामाण्यं इत्यादि तत्वानां परिज्ञानम्।**

विषयविभागः

प्रथमांशः	अनुपलब्धेः ईश्वबाधकत्वनिराकरणम्। मनसः विभुत्वखण्डनं च ।
द्वितीयांशः	उपमानस्य प्रमाणान्तरत्वस्थापननम्।
तृतीयांशः	शब्दस्य पृथक् प्रमाणत्वस्थापनम्। तस्य ईश्वरबाधकत्वनिराकरणम्। अलुपलब्ध्यार्थापत्योः प्रमाणान्तरत्वखण्डनम्।
चतुर्थांशः	प्रमालक्षणमं ज्ञातकाखण्डनं च।

पाठ्यग्रन्थः- **उदयनाचार्यकृत न्यायकुसुमाञ्जलिः। तृतीयचतुर्थस्तबकौ**

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	ईश्वरनिषेधवाद निरासविज्ञानम् ।	1	3	ज्ञा	परि	6
CO 2	न्यायशास्त्रमनुसृत्य मनसः स्वरूपनिश्चयः।	1	1.3	ज्ञा	परि	6
CO 3	अनुमानस्य, उपमानस्य, शब्दस्य च पृथक् प्रमाणत्वविज्ञानम्।	1	3.5	ज्ञा	परि	4
CO 4	अर्थापत्तेः अनुपलब्धेः च प्रत्यक्षानुमानयोः अन्तर्भावज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	परि	6
CO 5	प्रमा, प्रमाता, प्रामाण्यं इत्यादि तत्वानां परिज्ञानम्।	1	3	स्म	सृज	6
CO 6	ज्ञाततायाः, धारावाहिकज्ञानस्य प्रामाण्ये च ज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	सृज	12
CO 7	ईश्वरस्य अस्तित्व सिद्ध्यर्थं कारणानां विज्ञानम्।	1	3	ज्ञा	सृज	10
CO 8	ईश्वरस्य अस्तित्वज्ञानाय इन्द्रियप्रक्रियाया ज्ञानम्।	1	3.5	अप	परि	6

चतुर्थं षाण्मास्यम्

प्रधानविषयः पि एन् वै एम् 10209 प्राचीनप्रमाणशास्त्रम्

प्रयोजनानि

1. सामान्यतः ज्ञानशास्त्रस्य मौलिकतत्त्वानाम् अवगमः, प्रमाणतत्त्वस्य अवगमः च
2. प्राचीनभारतीयेषु आस्तिकनास्तिकदर्शनेषु ज्ञानसिद्धान्तानाम् अवगमः
3. भारतीयज्ञानसिद्धान्तानां यौक्तिकदृष्ट्या अध्यात्मदृष्ट्या च समीपनस्य अवगमः
4. अरिस्टाटिल् प्रवर्तितस्ययुक्तिशास्त्रस्य अवगमपूर्वकं पाश्चात्यज्ञानशास्त्रस्य अवगमः
5. युक्तिशास्त्रस्य विविधप्रकाराणाम्संकलितव्यवकलितपद्धतीनां च अवगमः
6. आधुनिक-अर्वाचीन-ज्ञानपद्धत्या: अवगमः,न्यायशात्रीयज्ञानपद्धत्याः नूतनस्य आविष्कारप्रकारस्य चिन्तनं

विषयविभागः

प्रथमांशः	ज्ञानभेदानां प्रमाणशास्त्रस्य चसामान्य परिचयः।
द्वितीयांशः	आस्तिकदर्शनेषु नास्तिकदर्शनेषु च प्रमाणशास्त्रसिद्धान्तानां अवगमः
तृतीयांशः	अध्यात्मदृष्ट्या यौक्तिकदृष्ट्या च ज्ञानसिद्धान्तानां विकासस्य अवगमः
चतुर्थांशः	पाश्चात्यरीत्या आधुनिकपद्धत्या च प्रमाणस्वरूपं, ज्ञानोत्पादककारणानि च।

पाठ्यग्रन्थाः

1. The Nyaya theory of knowledge by S C Chatterjee
   University of Calcutta
2. History of Indian epistemology ,JwalaPrasad.
3. A Text book of deductive logic, S C Sarkar, culcutta

अधिकविज्ञानार्थं अवलोकनीया ग्रन्थाः –

1. Introduction to Logic by I M Copi and Cohen

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	सामान्यतः ज्ञानशास्त्रस्य मौलिकतत्त्वानाम् अवगमः, प्रमाणतत्त्वस्य अवगमः च	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 2	प्राचीनभारतीयेषु आस्तिकनास्तिकदर्शनेषु ज्ञानसिद्धान्तानाम् अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 3	भारतीयज्ञानसिद्धान्तानां यौक्तिकदृष्ट्या अध्यात्मदृष्ट्या च समीपनस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 4	अरिस्टाटिल् प्रवर्तितस्ययुक्तिशास्त्रस्य अवगमपूर्वकं पाश्चात्यज्ञानशास्त्रस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 5	पाश्चात्यदृष्ट्या वस्तुपरस्य औपचारिकस्य च युक्तिशास्त्रस्य अवगमः तथा संकलितस्य व्यवकलितस्य युक्तिशास्त्रस्य अवगमः च	1	2	ज्ञा	परि	8
CO 6	आधुनिक-अर्वाचीन-ज्ञानपद्धत्याः अवगमपूर्वकं न्यायशात्रीयज्ञानपद्धत्याः नूतनस्य आविष्कारप्रकारस्य चिन्तनं	1	2	अप	आनु	8

प्रधानविषयः- पि.एन् .वै.एस् 10210. अवयवप्रकरणम्, हेत्वाभाससामान्यनिरुक्तिश्च

प्रयोजनानि

1. प्राचीनन्याये नवीनन्याये च परार्थानुमाने अवयवप्रक्रियायाः अवगमः।
2. मीमांसा, वेदान्त, बौद्ध, जैन, पाश्चात्यं दर्शनेषु अवयवप्रक्रियायाम् सिद्धान्तभेदस्य च अवगमः।
3. न्यायलक्षणस्य सपरिष्कारस्य अवगमः।
4. अवयववाक्येषु एकवाक्यत्वविचारविज्ञानम् ।
5. अवयवलक्षणस्य सपरिष्कारस्य अवगमः ।
6. मीमांसा, वेदान्त, बौद्ध, जैन - इत्येतेषु दर्शनेषु हेत्वाभासवस्वरूपावगमः।
7. हेत्वाभासनिरूपणे संगतेः प्रयोजनस्य च अवगमः।
8. हेत्वाभाससामान्यलक्षणस्य अवगमः।

विषयविभागः

प्रथमांशः– न्यायलक्षणम्।

द्वितीयांशः– अवयवलक्षणम्।

तृतीयांशः– हेत्वाभासलक्षणम्।

चतुर्थांशः– यथार्थपदप्रयोजनम्

पाठ्यग्रन्थः - अवयवप्रकरणम्, हेत्वाभाससामान्यनिरुक्तिश्च

अधिकविज्ञानार्थं अवलोकनीयग्रन्थः-

दिनकरी, रामरुद्री।

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
CO 1	प्राचीनन्याये नवीनन्याये च परार्थानुमाने अवयवप्रक्रियायाः अवगमः	प्र.प्र 1	प्र.वि. प्रयो 2	धारा ज्ञा	परि	6
CO 2	मीमांसा, वेदान्त, बौद्ध, जैन, पाश्चात्यं दर्शनेषु अवयवप्रक्रियायाम् सिद्धान्तभेदस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	6
CO 3	न्यायलक्षणस्य सपरिष्कारस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	8
CO 4	अवयववाक्येषु एकवाक्यत्वविचारविज्ञानम्	1	2	अप	परि	4
CO 5	अवयवलक्षणस्य सपरिष्कारस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	4
CO 6	मीमांसा, वेदान्त, बौद्ध, जैन - इत्येतेषु दर्शनेषु हेत्वाभासवस्वरूपावगमः । हेत्वाभासनिरूपणे संगतेः प्रयोजनस्य च अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	4
CO 7	हेत्वाभासनिरूपणे संगतेः प्रयोजनस्य च अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	4
CO 8	हेत्वाभासपद व्युत्पत्तेः, तत्प्रयोगस्य च अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 9	हेत्वाभाससामान्यलक्षणस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	4
CO 10	न्याये वैशेषिके च हेत्वाभासानां विभागस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	6

प्रधानविषयः पि.एन् .वै.एस् 10211. व्युत्पत्तिवादः

प्रयोजनानि-

1. सामान्यतः कारकाणाम् अवगमः, विशिष्य च व्याकरणसूत्रानुसारं द्वितीयाविभक्तेः प्रयोगस्य अवगमः।

2. संस्कृते लघुवाक्यानां शाब्दबोधप्रक्रियया अवगमः।

3. द्वितीयाविभक्तेः अर्थनिरूपणे प्राचीननवीननैयायिकानां अभिप्रायभेदावगतिः।

4. द्विकर्मकप्रयोगाणाम् अवगमः तत्र शाब्दबोधप्रकारावगमः।

5. णिजन्तप्रयोगाणां अर्थावगमः शाब्दबोधप्रकारज्ञानम्।

6. सविषयकार्थबोधकानां धातूनां प्रयोगे वाक्यार्थबोधस्य अवगमः।

7. प्रकृति-विकृतिभावस्थले द्वितीयाविभक्तेः अर्थावगमः, वाक्यार्थबोधः च।

8. अर्थान्तरे द्वितीयाप्रयोगस्य अवगमः, मासम् अधीते, वातं विना इत्यनयोः शाब्दबोधप्रकारविज्ञानम्।

विषयविभागः-

प्रथमांशः-- प्राचीननवीनमतरीत्या द्वितीयार्थविचारः।

द्वितीयांशः-- द्विकर्मकधातुस्थले द्वितीयार्थविचारः।

तृतीयांशः-- णिजर्थविचारः, ज्ञाधातुयोगे द्वितीयार्थविचारः।

चतुर्थोंशः—पाकं चिकीर्षति,मासमधीते,रङ्गं रजतं जानाति इत्यादिस्थले शाब्दबोधविचारः।

पाठ्यग्रन्थाः

व्युत्पत्तिवादः**(द्वितीयकारकम्)**

अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धारा	ज्ञा.ग	पाठ्यसमयः
सामान्यतः कारकाणाम् अवगमः, विशिष्य च व्याकरणसूत्रानुसारं द्वितीयाविभक्तेः प्रयोगस्य अवगमः।	1	2.6	ज्ञा	सृ	10
संस्कृते लघुवाक्यानां शाब्दबोधप्रक्रियया अवगमः।	1	2.6	प्रयो	सृ	6
द्वितीयाविभक्तेः अर्थनिरूपणे प्राचीननवीननैयायिकानां अभिप्रायभेदावगतिः।	1	2	अप	सृ	10
द्विकर्मकप्रयोगाणाम् अवगमः तत्र शाब्दबोधप्रकारावगमः।	1	2	ज्ञा	सृ	4
णिजन्तप्रयोगाणां अर्थावगमः शाब्दबोधप्रकारज्ञानम्।	1	2	ज्ञा	सृ	4
सविषयकार्थबोधकानां धातूनां प्रयोगे वाक्यार्थबोधस्य अवगमः।	1	2	ज्ञा	सृ	12
प्रकृति-विकृतिभावस्थले द्वितीयाविभक्तेः अर्थावगमः, वाक्यार्थबोधः च।	1	2	ज्ञा	सृ	4
अर्थान्तरे द्वितीयाप्रयोगस्य अवगमः, मासम् अधीते, वातं विना इत्यनयोः शाब्दबोधप्रकारविज्ञानम्।	1	2	ज्ञा	सृ	6

पि.एन्.वै.एस्.**10212 -प्रबन्धप्रस्तुतिः**

प्रयोजनम् :

1. अनुसन्धानविधिं जानाति
2. शोधपत्रलेखनविधिं जानाति
3. प्रबन्धोपस्थापनविधिं जानाति
4. आधुनिकानि अनुसन्धानसाधनानि प्रयुङ्क्ते

आभ्यन्तरपरीक्षा-

1.शोधपत्रद्वयमुपस्थापनीयम्

2.निर्दिष्टकार्यम्

बाह्यपरीक्षा - चत्वारिँशदधिकपुटात्मकः शोधप्रबन्धः समर्पणीयः

आभ्यन्तर ऐच्छिकविषयाः

पि.एन्.वै.एम्./एस् 10221 नव्यन्यायपरिभाषाः

प्रयोजनानि

1. नव्यन्यायस्य उत्पत्तिविकासयोः चरित्रपराणां विभावनापराणां च पार्ष्ठिकनिमित्तानाम् अवगमः
2. पदार्थानां लक्षणपरिष्कारे, विषयनिरूपणे च नव्यन्यायप्रक्रियायाः प्रयोगः
3. नव्यन्यायकृतिषु प्रयुक्तानां पारिभाषिकपदानां अर्थावगमः
4. शाब्दबोधद्वारा विषयोपस्थापने नव्यन्यायप्रक्रियायाः प्रयोगः
5. भारतीयदर्शनकृतिषु नव्यन्यायप्रक्रियायाः प्रभुत्वस्य अवगमः
6. प्राचीननवीनन्याययोः मतभेदस्य, अतिनवीनन्यायप्रक्रियाया: विकासस्य च अवगमः

विषयविभागः

प्रथमांशः	नव्यन्यायस्य उत्पत्तिविकासौ, स्वरूपं च
द्वितीयांशः	नव्यन्यायरीत्या लक्षणानां परिष्कारः
तृतीयांशः	शाब्दबोधप्रक्रियापरिचयः
चतुर्थांशः	दर्शनलोके नव्यन्यायस्य प्रभुत्वं, विकासः च

पाठ्यग्रन्थाः

नव्यन्यायभाषाप्रदीपः

उपयुक्ताः ग्रन्थाः

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
1.	नव्यन्यायस्य उत्पत्तिविकासयोः चरित्रपराणां विभावनापराणां च पार्ष्ठिकनिमित्तानाम् अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	5
2.	पदार्थानां लक्षणनिरूपणे नव्यन्यायप्रक्रियायाः प्रयोगः	3	2	ज्ञा प्रयो	परि	10
3.	नव्यन्यायकृतिषु प्रयुक्तानां पारिभाषिकपदानां अर्थावगमः	3	2	ज्ञा	परि	5
4.	प्रमाणं, लक्षणं, कारणं, व्याप्तिः, संबन्धः - इत्येतेषां सपरिष्कारनिरूपणे नव्यन्यायप्रक्रियायाः उपयोगस्य अवगमः	3	2	ज्ञा प्रयो.	परि	10
5.	शाब्दबोधद्वारा विषयोपस्थापने नव्यन्यायप्रक्रियायाः अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	10
6.	भारतीयदर्शनकृतिषु नव्यन्यायप्रक्रियायाः प्रभुत्वस्य अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	5
7.	प्राचीननवीनन्याययोः मतभेदस्य अवगमः	3	2	ज्ञा अप	परि	5
8.	अतिनवीनन्यायप्रक्रियाया: क्रोडपत्ररीत्या विकासस्य च अवगमः	3		ज्ञा	परि	6

पि.एन्.वै.एम्./एस् 10222 वैयाकरणभूषणसारः तथा निरुक्ते प्रथमाध्यायः

प्रयोजनानि-

1.धात्वर्थाध्ययनेन नाम्नां धातु निष्पाद्यत्वेन सुलभतया लोके नामज्ञानं भवति।

2. शाब्दबोधः सुकरो भवति।

3.तिङन्तप्रक्रियज्ञानं भवति।

4.कारकाविज्ञानं भवति।

5.पदनिष्पत्ति ज्ञानं भवति।

6. निरुक्ताध्ययनेन पदानां विभिन्नरूपेण अर्थावगतिर्भवति।.

विषयविभागः।

प्रथमांशः—सप्तमकारिका पर्यन्तम्

द्वितीयांशः—सकर्मकधातुप्रतिपादनपर्यन्तम्

तृतीयांशः—आख्यातसामान्यप्रतिपादनपर्यन्तम्।

चतुर्थाशः—निरुक्तम्- प्रथमोध्यायः।

पाठ्यग्रन्थाः

1.कौण्डभट्टकृत वैयाकरमभूषमसारः- धात्वर्थविचारः।

2.निरुक्तम्- प्रथमोध्यायः

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
CO 1	सुलभतया शाब्दबोधमवगच्छति	प्र.प्र 1	प्र.वि. प्रयो 2	ज्ञा	वा	6
CO 2	कारकविज्ञानं भवति।	1	2	ज्ञा	वा	12
CO 3	पदनिष्पत्ति ज्ञानं भवति	1	2	ज्ञा	वा	8
CO 4	तिङन्तप्रक्रियाज्ञानं भवति।	1	2	अप	वा	12
CO 5	निरुक्ताध्ययनेन पदानां विभिन्नरूपेण अर्थावगतिर्भवति।.	1	2	ज्ञा	वा	12
CO 6	पदानां अर्थवर्णनप्रकारावगमनम्	1	2	ज्ञा	परि	6

पि.एन्.वै.एम्./एस्   10223 वेदान्तसारः तथा मानमेयोदयः

प्रयोजनानि

1. मीमांसाशास्त्रसंप्रदायस्य सामान्यज्ञानम् ।
2. मीमांसाशास्त्ररीत्या प्रमाणस्वरूपज्ञानम् ।
3. दर्शनान्तरापेक्षया मीमांसाया वैशिष्ट्यज्ञानम् ।
4. अद्वैतवेदान्तसंप्रदायस्य सामान्यज्ञानम् ।
5. स्थूलसृष्ट्यादि ज्ञानम् ।

विषयविभागः

प्रथमांशः— अनुमानप्रमाणनिरूपणपर्यन्तम्।

द्वितीयांशः— अभावप्रमाणनिरूपमपर्यन्तम्।

तृतीयांशः— अनुबन्धचतुष्टयम्।

चतुर्थांशः—।महावाक्यार्थनिरूपणम्, जीवन्मुक्तनिरूपणम्।

पाठ्यग्रन्थाः

1.श्रीनारायणभट्टकृत मानमेयोदयः।

2.सदानन्दकृत वेदान्तसारः।

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
CO 1	मीमांसाशास्त्रसंप्रदायस्य सामान्यज्ञानम्	1	2	ज्ञा	वा	6
CO 2	मीमांसाशास्त्ररीत्या प्रमाणस्वरूपज्ञानम्	1	2	ज्ञा	वा	10
CO 3	दर्शनान्तरापेक्षया मीमांसाया वैशिष्ट्यज्ञानम्	1	2	अप	स्म	10
CO 4	अद्वैतवेदान्तसंप्रदायस्य सामान्यज्ञानम्	1	2	ज्ञा	वा	10
CO 5	स्थूलसृष्ट्यादि ज्ञानम्	1	2.4	ज्ञा	वा	12
CO 6	महावाक्यानामर्थावगमनम्	1	2.4	ज्ञा	वा	8

पि. एन्. वै.एम्/ एस् 10224 ऐच्छिकविषयः हस्तलिखितशास्त्रम्

Manuscriptology

प्रयोजनानि

१. हस्तलिखितविज्ञानस्य मौलिकविषये ज्ञानाम्।

२. हस्तलिखितशास्त्रस्य संरक्षणस्य प्रयोजनावगतिः।

३. तालपत्रीयलिपिमधिकृत्य सामान्यज्ञानम्।

४. हस्तलेखनभेदमधिकृत्य सामान्यज्ञानम्।

५. तालपत्रीयविज्ञानस्य वैशिष्ट्यमधिकृत्य सम्यगोपस्थितिः।

६. शोधविषये तत्पत्राणां सामान्यावगमः।

प्रथमांशाः - हस्तलिखितविज्ञानस्य प्राधान्यम्
हस्तलेखन्युपयुक्ताः विभिन्न सङ्केतयविवरणपद्धतयः।

द्वितीयांशः - तालपत्रीयभाषा विभिन्न लेखन सामग्री भारते प्रचलिता विभिन्न
लिपिविन्यासविद्यायाः समग्रसम्पादनम्।

तृतीयांशाः - तालपत्राणां समाहरणे संशोधने च ज्ञानार्जनस्य
आवश्यकता, हस्तलेखन पत्राणां कालनिर्णयावगमः।

चतुर्थांशाः - तालपत्रसमार्जनं संरक्षणे प्रणालि। सर्कारायं एवं
तदितर संस्थानानां विवरणम्।

निर्दिष्टग्रन्थाः

1. Manuscriptology- Dr. PVisalakshy

2.Manuscriptology- Dr. K Maheswaran Nair

3.Manuscriptology- Dr. Siva Ganesa Murthi

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र. प्रयो	प्र.वि. प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
CO 1	तालपत्राणां वैशिष्ट्यमधिकृत्य सामान्यावगतिः।	1	2	ज्ञा	वा	6
CO 2	तालपत्रीयविज्ञानस्य प्रयोजनसामान्यवगतिः	1	2	ज्ञा	वा	10
CO 3	हस्तलिखितपत्राणां समाकलनं संरक्षणे संङ्क्तेताः।	1	2	अप	स्म	10
CO 4	तालपत्रीयसंरक्षण केन्द्राणां सूचिका।	1	2	ज्ञा	वा	10
CO 5	तालपत्राणां साङ्केतिक पद्धतिः।	1	2.4	ज्ञा	वा	12
CO 6	हस्तलिखितपत्रसंरक्षणे नियुक्तानां एन्.जी ओ एवं तदितर निदेशकानां च विवरणम् तेषां नियोग वैभवञ्च।	1	2.4	ज्ञा	वा	8

पि एन् वै एस् 10225 - अलङ्कारशास्त्रपरिचयः

INTRODUCTION TO SANSKRIT POETICS

प्रयोजनानि

1. अलङ्कारशास्त्रस्य उद्भवविकासयोः सामान्यतः अवगमः
2. काव्यलक्षणस्य, प्रयोजनस्य, काव्यकारणस्य, काव्यप्रभेदानां च अवगमः
3. शब्दार्थस्वरूपाणां वृत्तीनां च अवगमः
4. अलङ्काराणाम् अवगमः प्रयोगः च

विषयविभागः

प्रथमांश: - अलङ्कारशास्त्रस्य साहित्यसिद्धान्तानां च सामान्यपरिचयः

द्वितीयांश: - काव्यप्रयोजनं, कारणम्, लक्षणं, प्रभेदाः च

तृतीयांश: - अभिधा, लक्षणा, व्यञ्जना - वृत्तीनां निरूपणं

चतुर्थांश: - अलङ्काराणां सामान्यपरिचयः

पाठ्यग्रन्थः

1.काव्यप्रकाशः

पाठ्ये उपयुक्ताः सहायकग्रन्थाः

1.रसगङ्गाधरः 3. चन्द्रालोकः

2.साहित्यदर्पणः

	अध्ययन प्रयोजनानि	**प्र. प्रयो**	**प्र.वि. प्रयो**	**धार**	**ज्ञा. ग**	**पाठ्यसमयः**
1.	अलङ्कारशास्त्रस्य उद्भवविकासयोः सामान्यतः अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	8
2.	काव्यप्रयोजनस्य अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	4

3.	काव्यकारणस्य अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	4
4.	काव्यलक्षणस्य अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	6
5.	काव्यप्रभेदानाम् अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	4
6.	शब्दार्थस्वरूपयोः अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	8
7.	अभिधा, लक्षणा व्यञ्जनावृत्तीनां अवगमः, परिशीलनं च	3	2	ज्ञा प्रयो.	परि	12
8.	उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अनन्वयः, अर्थान्तरन्यासः, दीपकं, काव्यलिङ्गम्, तुल्ययोगिता, विभावना, समासोक्तिः, इति अलङ्कारणां सामान्यतः अवगमः	3	2	ज्ञा प्रयो.	परि	10

पि.एन्.वै.एं/एस्. 10226. परिस्थितिदर्शनम्

Paristiti Darsanam

प्रयोजनानि

1. पारिस्थितिकप्राधान्यस्य अवबोधः।
2. प्रस्तुतपठनस्य मूल्यावबोधः।
3. प्राचीनभारते पारिस्थितिकबोधस्य अपग्रथनम्।
4. अर्थशास्थ्रे पारिस्थितिविज्ञानस्य अवबोधः।
5. प्राचीनभारते पारिस्थितिक प्रश्नानि तन्निवारणानि च।
6. आधुनिकभारतेपारिस्थितिक प्रश्नानि तन्निवारणानि च।

विषयविभागः

प्रथमांशः	वेदे परिस्थितिनिर्वचनम्। परिस्थितिविभागानां विवरणं च ।
द्वितीयांशः	कौटिलीय अर्थशास्त्रे परिस्थिति प्रतिपादनम्।
तृतीयांशः	पृथिव्यां, जले, वायौ, शब्दे च मलिनीकरणानि।
चतुर्थांशः	परिस्थितिसंरश्क्षणस्य प्राधान्यं,तत्सार्थक्येन सामूहिकविकासोत्पत्तिर्विकासश्च।

पाठ्यग्रन्थाः

1. अर्थशास्त्र ओफ् कौटिलीय वित् द कमन्टरि ओफ् श्री.मूल।

सहायकग्रन्थाः

1. कौटिल्यम् अर्थशास्त्रम्, IV वोलियम्।
2. मनुस्मृतिः सम्पादकः, जे.एच्.दावे.भारतीयविद्ध्याभवन्।
3. रामायणम् ,प्रथमा,द्वितीये भागौ,सम्पादकः वासुदेवलशक्ष्मणश्स्त्रि इन्डोलजिक्कल् बुक्क् हौस् दिल्लि।
4.

	अध्ययन परिचयः	प्र. प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा. ग	पाठ्यसमयः
CO1	पारिस्थितिकप्राधान्यस्य अवबोधः।	1	1 2	ज्ञा	सृज	10
CO2	प्रस्तुतपठनस्य मूल्यावबोधः।	1	1	परि	सृज	8
CO3	प्राचीनभारते पारिस्थितिकबोधस्य अपग्रथनम्।	1	1 2	अप	सृज	8
CO4	अर्थशास्थ्रे पारिस्थितिविज्ञानस्य अवबोधः।	1	2	ज्ञा	सृज	10
CO5	प्राचीनभारते पारिस्थितिक प्रश्नानि तन्निवारणानि च।	1	2	परि	सृज	12

CO6	पारिस्थितिक प्रश्नानि तन्निवारणानि च।	1	2	परि	सृज	8

पि.एन्.वै.एम्/एस्. 10227- ज्योतिषशास्त्रे मौलिकतत्वानि ।

Fundamentals of Jyothisha

प्रयोजनानि

1. ज्योतिषे प्राथमिकविषयाणां ज्ञानसंपादनम्।
2. राशि- ग्रह-नक्षत्राणां नवविधकालस्वरूपाणां ज्ञानसंपादनम्।
3. लग्नाधगरेण द्वादशभीवानां विचारेण अस्य शास्त्रस्य महत्वावगतिः ।
4. विवाहविषये स्वीकृतानां प्रधानानुकूल्यां ज्ञानसंपादनम्।
5. प्रघानमुहूर्तानां ज्ञानसंपादनम्।
6. अस्य शास्त्रस्य आधुनिककालप्रसक्तिः ज्ञानावगतिः

विषयविभागः

प्रथनांशः	आमुखम्- ज्योतिषस्य सामान्यपरिचयः। सज्ञाप्रकरणम्।
द्वितीयांशः	ग्रहनक्षत्ररीशीनां परस्परसम्बन्धः, नवविधकालमानस्वरूपपर्यन्तम्।

तृतीयांशः	आनुकूल्यप्रकरणं, योगप्रकरणे प्रधानयोगानां विचारपर्यन्तम्।
चतुर्थांशः	प्रधानमुहूर्तानां विचारः, ज्योतिषशास्त्रे कारलीययोगदानम्।

पाठ्यग्रन्थाः

1. जातकादेशम्- पण्डितराजः काणिप्पय्यूर् शङ्करन्नम्पूतिरिप्पाट्। पञ्चाङ्गं पुस्तकशाला कुन्नंकुलम्।

सहायकग्रन्थाः

1. प्रश्नमार्गम्- कृष्णालयं एन्. के . गोविन्दः, कृष्णालयं पब्लिकेषन्, पल्लुरुत्ति, कोच्चि।
2. होराशास्त्रम्- कैक्कुलङ्गर रामवार्यर्, विद्यारंभं पब्लिकेषन्, आलप्पुषा।
3. मुहूर्तपदवि- ओणत्तूर शङ्केरगणकन्।

	अध्ययन परिचयः	**प्र. प्रयो**	**प्र.वि.प्रयो**	**धार**	**ज्ञा. ग**	**पाठ्यसमयः**
CO1	ज्योतिषे प्राथमिकविषयाणां ज्ञानसंपादनम्।	1	1 2	ज्ञा	सृज	10
CO2	राशि- ग्रह-नक्षत्राणां नवविधकालस्वरूपाणां	1	1	ज्ञा	सृज	8

	ज्ञानसंपादनम्।					
CO3	लग्नाधगरेण द्वादशभीवानां विचारेण अस्य शास्त्रस्य महत्वावगतिः ।	1	1 2	ज्ञा प्रयो	सृज	8
CO4	विवाहविषये स्वीकृतानां प्रधानानुकूल्यां ज्ञानसंपादनम्।	1	2	ज्ञा	सृज	10
CO5	प्रधानमुहूर्तानां ज्ञानसंपादनम्।	1	2	अप	सृज	12
CO6	अस्य शास्त्रस्य आधुनिककालप्रसक्तिः ज्ञानावगतिः	1	2	ज्ञा	सृज	8

पि एन् वै एम्/ एस् 10228 संस्कृतं, आधुनिकभाषाशास्त्रं च

Sanskrit and Modern Linguistics

प्रयोजनानि

1.सामान्यतःभाषाशास्त्रस्य मौलिकतत्त्वानाम् अवगमः,संस्कृतस्य प्रामुख्यावगमः च

2.ध्वनिविज्ञानं, संस्कृते वर्णस्थानप्रयत्नानाम् अवगमः

3.भाषाशास्त्ररीत्या पदनिष्पत्तिविचारस्य अवगमः

4.भाषाशास्त्ररीत्या संस्कृते वाक्यरचनाप्रकारस्यअवगमः

5.अर्थविपरिणामप्रकारविचारस्य अवगमः

6.आधुनिक-भाषाशास्त्रस्य अभिकलनात्मक-भाषाविज्ञानस्य च अवगमः, संस्कृतभाषायाः उपयोगस्य परिशीलनं च|

विषयविभागः

प्रथमांशः	भाषाशास्त्रस्य परिचयः, संस्कृतस्य स्थानस्य अवगमः च
द्वितीयांशः	स्वरप्रक्रियायाः पदप्रक्रियायाः च भाषाशास्त्ररीत्या अवगमः
तृतीयांशः	वाक्यरचनायाः अर्थपरिणामस्य च भाषाशास्त्ररीत्या अवगमः

चतुर्थांशः	आधुनिकभाषाशास्त्रस्य अभिकलनात्मकभाषाशास्त्रस्य च अवगमः, संस्कृते प्रयोगविज्ञानं च ।

अवलोकनीया ग्रन्थाः

1. An introduction to Sanskrit Linguistics, Srimannarayana Murthy, advent books, 1984
2. A Handbook of Sanskrit philology, SatyaRanjabanarjee, Sanskrit PustakBhandar, Culcutta - 2000
3. Comparative Philology, TK RamachandraIyer, RS Vadyar& sons, Palakkad, 1999

	अध्ययन प्रयोजनानि	प्र.प्रयो	प्र.वि.प्रयो	धार	ज्ञा.ग	कक्ष्यासमयः
CO 1	सामान्यतः ज्भाषाशास्त्रस्य मौलिकतत्त्वानाम् अवगमः,संस्कृतस्य प्रामुख्यावगमः च	1	2	ज्ञा	परि	8
CO 2	ध्वनिविज्ञानं, संस्कृते वर्णस्थानप्रयत्नानाम् अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 3	भाषाशास्त्ररीत्या पदनिष्पत्तिविचारस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 4	भाषाशास्त्ररीत्या संस्कृते वाक्यरचनाप्रकारस्यअवगमः	1	2	ज्ञा	परि	10
CO 5	अर्थविपरिणामप्रकारविचारस्य अवगमः	1	2	ज्ञा	परि	8

CO 6	आधुनिक-भाषाशास्त्रस्य अभिकलनात्मक-भाषाविज्ञानस्य च अवगमः, संस्कृतभाषायाः उपयोगस्य परिशीलनं च	1	2	ज्ञा अप	आनु	10

बाह्यमैच्छिकम्

Multidisciplinary

पि.एन्.वै.एम्/एस्.10240- न्यायवैशेषिकयोः मौलिकसिदेधान्ताः

Main Aspects in Nyaya-Vaiseshika

प्रयोजनानि

1. न्यायदर्शनस्य सामान्यावगमनम्।
2. वैशेषिकदर्शनस्य सामान्यज्ञानम्।
3. न्यायवैशेषिकयोः प्रमाणानां तत्वावगतिः
4. न्यायदर्शने पदार्थज्ञानम्।
5. वैशेषिकदर्शने पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्यज्ञानम्।
6. न्यायदर्शने प्रमेयस्वरूप ज्ञानम्।

विषयविभागः

प्रथनांशः	गौतमन्यायसूत्रे प्रथामाध्यायम् । (पदार्थानां लक्षणं विभागः च)
द्वितीयांशः	प्रशस्तपादभाष्ये पदार्थसाधर्म्य निरूपणम्।
तृतीयांशः	प्रशस्तपादभाष्ये पदार्थवैधर्म्य निरूपणम्।

चतुर्थांशः	न्यायवैशेषिकयोः तारतम्यपठनम् ।

पाठ्यग्रन्थाः

1. न्यायसूत्रम्,महेषश झा, चौखम्भा संस्कृत सीरीज, 2013.
2. प्रशस्तपादभाष्यम्, ढुण्ढिराज शास्त्री, चौखम्भा संस्कृत संस्थान्, 1998.

सहायकग्रन्थाः

1. History of Indian Logic, S.C Vidya Bhushna, Siva Books International, Delhi, 2005.
2. Nyayasiddhantakairali, Ajimon. C.S ,Ratna Printers, 2009.

	अध्ययन प्रयोजनानि	**प्र. प्रयो**	**प्र.वि. प्रयो**	**धार**	**ज्ञा. ग**	**पाठ्यसमयः**
CO 1	न्यायदर्शनस्य सामान्यावगनम्।	1	1	ज्ञा	सृज	4
CO 2	वैशेषिकदर्शनस्य सामान्यज्ञानम्।	1	1	ज्ञा	सृज	4
CO 3	न्यायवैशेषिकयोः प्रमाणानां तत्वावगतिः	1	3	ज्ञा	सृज	6
CO 4	न्यायदर्शने पदार्थज्ञानम्।	1	1 3	ज्ञा	सृज	8
CO 5	वैशेषिकदर्शने पदार्थानां साधर्म्यवैधर्म्य ज्ञानम्।	1	5	अप	सृज	20

CO 6	न्यायदर्शने प्रमेयस्वरूप ज्ञानम्।	1	5	ज्ञा	सृज	10

पि.एन्,वै.एम्/एस् 10241 वैशेषिकदर्शने पदार्थविचारः

Vaiseshika Categorology

प्रयोजनानि.

1. **भारतीयदर्शनेषु वैशेषिक शास्त्रस्य प्रमुखावगमनम्**
2. **वैशेषिकदर्शनस्य उत्पत्ति विकासविषयक विज्ञानम्**
3. **वैशेषिकमते पदार्थविज्ञानम्**
4. **पदार्थानां साधर्म्य वैधर्म्यपरिज्ञानम्**
5. **परमाणुसिद्धान्तावगतिः**

विषयविभागः

प्रथनांशः	मङ्गलवादः ,पदार्तानां परिचयः।
द्वितीयांशः	द्रव्यनिरूपणम्।
तृतीयांशः	गुमनिरूपणम्,परमाणुसिद्धान्तनिरूपणम्।
चतुर्थांशः	कर्मादीनां निरूपणम्।

पाठ्यग्रन्थाः

1. प्रशस्तपादभाष्यम्, ढुण्ढिराज शास्त्री, चौकम्भा संस्कृत संस्थान्, 1998.

2. वैशेषिकसूत्रम्,

सहायकग्रन्थाः

1. तर्कसङ्ग्रहः, शेषराजशर्म, चौकम्भा संस्कृति प्रकाशन्, वाराणसि, 1990

2. Tarkasangraha, Ed. S. Kuppuswami Sastri, Chaukhamba Vidyabhavan, 2008

	अध्ययन प्रयोजनानि	**प्र. प्रयो**	**प्र.वि. प्रयो**	**धार**	**ज्ञा. ग**	**पाठ्यसमयः**
CO 1	**भारतीयदर्शनेषु वैशेषिक शास्त्रस्य प्रमुखावगमनम्**	1	**2, 6**	ज्ञा	सृज	4
CO 2	**वैशेषिकदर्शनस्य उत्पत्ति विकासविषयक विज्ञानम्**	1	**2, 6**	ज्ञा	सृज	4
CO 3	**वैशेषिकमते पदार्थविज्ञानम्**	1	**2**	ज्ञा	सृज	10
CO 4	**पदार्थानां साधर्म्य वैधर्म्यपरिज्ञानम्**	1	**2**	ज्ञा	सृज	16
CO 5	**परमाणुसिद्धान्तावगतिः**	1	**2**	अप	सृज	10
CO 6	**प्रमाणस्वरूपज्ञानम्**	1	**2**	अप	सृज	12

पि.एन्.वै.एम्/एस् 10243 - न्यायदर्शने प्रमाणविचारः

(NYAYA THEORY OF KNOWLEDGE)

प्रयोजनानि

1. ज्ञानस्वरूपस्य ज्ञानप्रभेदानां च अवगमः
2. मतभेदेन प्रमालक्षणस्य प्रमाणभेदानां च अवगमः
3. प्रत्यक्षादीनां चतुर्णां प्रक्रियायाः भेदानां च अवगमः
4. अर्थापत्तिः अनुपलब्धिः, ऐतिह्यम्, संभवः इति प्रमाणानां अन्तर्भावप्रक्रियायाः अवगमः
5. ज्ञानस्य प्रत्यक्षत्वं, परतः प्रामाण्यं, अन्यथाख्यातिः, स्मृतेः अप्रमात्वम् इति मौलिकन्यायसिद्धान्तानाम् अवगमः

विषयविभागः

प्रथमांशः	प्रमानिरूपणपूर्वकं प्रमाणसामान्यनिरूपणं
द्वितीयांशः	प्रत्यक्षादीनां चतुर्णां प्रमाणानां निरूपणं
तृतीयांशः	प्रमाणानाम् अन्तर्भाव-बहिर्भावविचारः
चतुर्थांशः	ज्ञानविषये न्यायसिद्धान्ताः

पाठ्यग्रन्थाः

1. न्यायसिद्धान्तमुक्तावलि, ।
2. शाब्दबोधमीमांसा।
3. Indian theories of meaning.
4. Shabdabodhavijaram.

	अध्ययन प्रयोजनानि	**प्र. प्रयो**	**प्र.वि. प्रयो**	**धार**	**ज्ञा. ग**	**पाठ्यसमयः**
1.	ज्ञानस्वरूपस्य ज्ञानप्रभेदानां च अवगमः	3	2	स्मृ.	परि	4
2.	मतभेदेन प्रमालक्षणस्य प्रमाणभेदानां च अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	10
3.	प्रत्यक्षलक्षणं, प्रक्रिया, प्रत्यक्षभेदः - एषाम् अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	10
4.	अनुमानप्रक्रियायाः अनुमानभेदानां च अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	12
5.	उपमानविषये मतभेदानां अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	4
6.	शब्दप्रमाणप्रक्रियायाः अवगमः	3	2	ज्ञा	परि	5
7.	अर्थापत्तिः अनुपलब्धिः, ऐतिह्यम्, संभवः इति प्रमाणानां अन्तर्भावप्रक्रियायाः अवगमः	3	2	ज्ञा प्रयो.	परि	5
8.	ज्ञानस्य प्रत्यक्षत्वं, परतः प्रामाण्यं, अन्यथाख्यातिः, स्मृतेः अप्रमात्वम् इति मौलिकन्यायसिद्धान्तानाम् अवगमः	3	2	ज्ञा प्रयो	परि	6

				.		

शम्